

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van een memoriekruis
te Wichelen**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011 en 9 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 20 oktober 2010 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen memoriekruis te Wichelen;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 7 juli 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de artistieke, historische en volkskundige waarde:
- als monument
memoriekruis Sebastiaen Van Havermaet, gelegen te

Wichelen (Wichelen), Oud Dorp ZNR;
 bekend ten kadaster:
 Wichelen, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer 179C DEEL
 zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De **artistieke waarde**, de **historische waarde**, meer bepaald de cultuurhistorische waarde en de **volkskundige waarde** van het *Memoriekruis Sebastiaen Van Havermaet* gelegen Oud Dorp z.nr. te Wichelen:

Het authentieke en gaaf bewaarde 18de-eeuwse hardstenen ongevallenkruis op de linkeroever van de Schelde is voor de regio ten westen van de Maas een zéér uitzonderlijk voorbeeld van een memoriekruis. Het is een interessante materiële getuige van een historische en volkskundige traditie om doden in de nabijheid van de plaats van overlijden te herdenken. Dit gebruik klimt minstens op tot de 16de eeuw en komt hoofdzakelijk in het oostenlijk landsgedeelte voor.

Dit fraaie kruis met klaverbladvormige armen en kwartcilinders bij de kruising vertoont zowel aan de voor- als aan de achterzijde inscripties met dezelfde tekst gevolgd door een vrome wens en het gebruikelijke symbool van het doodshoofd met gekruiste beenderen als slotvignet op de achterzijde. Naar typologie, vormgeving, schikking, opbouw én schrijfwijze van de opschrift-elementen is dit veldkruis representatief voor de 17de en 18de eeuw. De sobere uitvoering van dit herdenkingsmonument is kenmerkend voor het westelijk landsgedeelte. Het is daarenboven exemplarisch voor de evolutie van de verschijningsvorm van het kruis met bijhorende iconografie en symboliek.

Dit ongevallenkruis werd opgericht ter herdenking van Sebastiaen Van Havermaet, schepen en burgermeester van Berlare, die in 1754 ter hoogte van het Scheldeveer overleed.

De contextwaarde van het kruis wordt bepaald door de opmerkelijke lokalisatie van het kruis. Het bevindt zich langs de vroegere voetweg naar Uitbergen en Berlare aan de oversteekplaats met Wichelen die op de rechteroever aansloot op de heirweg van Gent naar Dendermonde. De plaatsing van dit kruis ter hoogte van een eertijds belangrijke transportplaats tussen het "Land van Aalst" en het "Land van Dendermonde" onderstreept de sociale positie van de afgestorvene. Dit klein historisch erfgoed is bijgevolg ook belangwekkend voor de lokale geschiedschrijving.

Het memoriekruis voor Sebastian Van Havermaet is ingeplant in een omgeving met grote landschappelijke waarde en bevindt zich in de nabijheid van een belangrijke archeologische vindplaats.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse

Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009 en 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel, 11 JAN. 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS